

RODZINA

MIĘDZY RZECZYWISTOŚCIĄ A IDEAŁEM

MATERIAŁ DLA NAUCZYCIELA

Przygotowując się do poprowadzenia niniejszego scenariusza warto zapoznać się bliżej z dwiema książkami, które można także polecić uczniom.

SILNIEJSZY OD NIENAWIŚCI Tima Guenard`a

Pierwsza z nich to książka Tima Guenard`a *Silniejszy od nienawiści*. Autor opowiada w niej, jak w swojej rodzinie doświadczył wiele bólu i cierpienia, jak zrodziła się w nim nienawiść i jak ją przezwyciężył, jak stał się od niej silniejszy. „W wieku trzech lat porzucony przez matkę, w dzieciństwie katowany przez ojca, w końcu trafił do domu poprawczego, a następnie – mając kilkanaście lat – na ulicę. Sławę i pieniądze przyniosła mu kariera zawodowego boksera. Przez moment uwierzył, że to siła i pięść daje szczęście”. Tim Guenard mówi w niej także o swojej rodzinie, o czwórce swoich dzieci i o tym, jak stara się, aby ta była ona miejscem wzajemnej miłości. Autor był kilka lat temu w Polsce i opowiadał o swoim życiu.

Historia trudnych doświadczeń w rodzinie i ich przezwyciężenia przez Tima Guenard`a może być wsparciem dla uczniów, którzy doświadczają w swojej rodzinie bólu i cierpienia. Można zatem wspomnieć o tej książce i polecić ją zainteresowanym uczniom.

Fragmenty książki *Silniejszy od nienawiści* mówiące o bolesnym dzieciństwie Tima Guenard`a są dostępne tu:

<http://mateusz.pl/czytelnia/guenard-fragmety.htm>

T. Guenard, *Silniejszy od nienawiści*, Kraków 2003

7 NAWYKÓW SZCZĘŚLIWEJ RODZINY Steven`a Covey`a

Druga książka, która warto wykorzystać to *7 nawyków szczęśliwej rodziny* Steven`a Covey`a. Według niego konkretna rodzina może osiągnąć różne poziomy swego rozwoju. Im wyższy jest poziom rozwoju rodziny tym stanowi ona lepsze środowisko życia i rozwoju i tym mocniejszy jest jej dobry wpływ na swoich członków. Przechodzenie rodziny na coraz wyższe etapy rozwoju zależy – według Covey`a – od siedmiu postaw, umiejętności, sprawności, które nazwał on nawykami.

ETAPY ROZWOJU RODZINY WG. COVEY`A

ETAP 1 – PRZETRWANIE

„Wiele rodzin i małżeństw dosłownie walczy o przetrwanie, nie tylko w sensie ekonomicznym, lecz również psychicznym, duchowym i społecznym. Życie tych ludzi pełne jest obaw i niepewności. Walczą, aby przerwać każdy dzień. Żyją w świecie chaosu”.

ETAP 2 – STABILNOŚĆ

„... rodzina zyskuje stabilność – staje się przewidywalna i można na niej polegać. (...) ale to jeszcze nie jest rodzina „udana”. Ma pewien stopień organizacji (...) jednak nie ma prawdziwej strategii rozwiązywania problemów. Członkowie rodziny (...) zadowolenia szukają z dala od rodziny. Dom jest dla nich po prostu miejscem, które musi ich przyjąć. Życie rodzinne ich nudzi. (...) Rodziny nie łączy poczucie wspólnych dokonań. Nie ma w niej prawdziwego szczęścia, radości, miłości czy spokoju”.

ETAP 3 – SUKCES

„W udanych rodzinach stawia się i osiąga ważne cele. Instytucja „rodziny” ma znaczenie dla jej członków. Są oni naprawdę szczęśliwi, mogąc być razem. Panuje między nimi atmosfera radości i zaufania. Udane rodziny planują i organizują wspólne zajęcia (...)”

ETAP 4 - ZNACZENIE

„Czwarty poziom, czyli nadanie znaczenia życiu rodzinnemu, rodzina może osiągnąć wówczas, gdy angażuje się w znaczące przedsięwzięcia poza swoim obrębem. Nie poprzestaje na cieszeniu się, iż jest udaną rodziną, lecz ma poczucie pewnego posłannictwa i odpowiedzialności za szerszą rodzinę ludzką. (...) Takie działania na rzecz innych dają głębsze poczucie satysfakcji i to nie pojedynczym członkom, lecz rodzinie jako całości”.

Ten ostatni etap charakteryzuje się powstaniem trwałej i pięknej „kultury rodzinnej”. Jeśli rodzina osiągnie ten ostatni etap to jej pozytywny wpływ na osoby ją tworzące i na społeczność ma największą siłę.

NAWYKI SZCZĘŚLIWEJ RODZINY WG. COVEY`A

Przechodzenie na coraz to wyższe etapy rozwoju rodziny zależy od tego, na ile osoby ją tworzące (przede wszystkim mąż i żona) będą rozwijać w sobie „nawyki” (postawy, sprawności) konieczne do tego, aby zbudować szczęśliwą rodzinę. Covey wskazuje na „7 nawyków szczęśliwej rodziny”.

1. POSTAWA PROAKTYWNA

Postawa proaktywna to przekraczanie własnej impulsywności, nie uleganie emocjom, ale nabranie do nich dystansu („chwila przerwy” między bodźcem a podjętym działaniem). Miłość to akt woli, wzniesienie się ponad prosta chęć odreagowania. To zdobycie się na przeproszenie i przebaczenie.

2. POSIADANIE WIZJI ROZWOJU RODZINY

Posiadanie wizji rozwoju własnej rodziny to świadomość jaką rodzinę chcemy budować, do czego jako rodzina zmierzamy, jak chcemy wychować dzieci, jakie są nasze rodzinne wartości. Symbolem tej wizji może być flaga rodzinna, rodzinne motto, piosenka rodziny.

3. TRAKTOWANIE RODZINY JAKO PRIORYTETU

Traktowanie rodziny jako priorytetu to uznanie jej za główną „atrakcję życia” a nie za „ imprezę towarzyszącą”. Na pierwszym miejscu powinno być to, co najważniejsze – a więc na pierwszym miejscu powinna być rodzina. Elementem takiej postawy jest wygospodarowanie czasu dla rodziny przez wszystkich jej członków.

4. POSZUKIWANIE ROZWIĄZAŃ DOBRYCH DLA WSZYSTKICH

Szukanie rozwiązań to myślenie w rodzinie w kategoriach „wygrana – wygrana”. Wygrana dla wszystkich to istota prawdziwej rodziny, to przekroczenie myślenia w kategoriach „wygrana - przegrana” typowych dla sprzeczek rodzinnych. Takie myślenie wymaga poświęcenia – rezygnacji z czegoś mało znaczącego dla rzeczy wielkiej, jaką jest przejście w rodzinie od „ja” do „my”.

5. DAŻENIE, ABY NAJPIERW ZROZUMIEĆ

Dażenie do tego, aby najpierw zrozumieć, a dopiero potem być zrozumianym oznacza przewycięzanie gniewu i obrazy – potężnych sił spychających rodziny z właściwego kursu. Konieczne jest to tego m.in. empatyczne słuchanie

6. UMIEJĘTNOŚĆ WSPÓŁPRACY

Współpraca to inaczej synergia – wspólne szukanie całkowicie nowych rozwiązań. Kultura rodzinnej współpracy to układ odpornościowy rodziny, dający jej zdolność do radzenia sobie z problemami.

7. UMIEJĘTNOŚĆ „OSTRZENIA PIŁY”

Metafora „ostrzenia piły” wskazuje na potrzebę budowania siły przez rodzinę. Służy temu wspólny czas, pielęgnowanie i rozwijanie rodzinnych tradycji, wakacje rodzinne, wspólne praktyki religijne, wspólna praca, wspólne słuzenie innym, wspólna zabawa.

S. Covey, *7 nawyków szczęśliwej rodziny*, Poznań 2012